

Návrh vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne XX. YYYYYY 2012 o odborné způsobilosti v elektrotechnice

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR je v souladu s § 9 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, a dále podle § 7b odst.1 písm.d) zákona č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění zákona č. 124/2000 Sb. a zákona č. 253/2005 Sb., zmocněno blíže vymezit předpoklady kladené na odbornou způsobilost fyzických osob z hlediska předepsané kvalifikace a doby odborné praxe v oboru a stanovit způsob prověřování jejich odborné způsobilosti.

V oblasti elektrotechniky jsou požadavky na odbornou způsobilost fyzických osob upraveny vyhláškou ČÚBP a ČBÚ č. 50/1978 Sb., která je již neaktuální v oblasti zde uvedených učebních elektrotechnických oborů a zejména logicky neuvažuje s aktuální nezbytností přispět k vyřešení problematiky na trhu práce vyplývající z potřeby plně rozvinout systém dalšího vzdělávání podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

V reakci na Sektorovou dohodu týkající se potřebné změny obsahu předmětné vyhlášky, zejména vzhledem k plnému využití výsledků dalšího vzdělávání podle zákona č. 179/2006 Sb. na území ČR, uzavřenou mezi MŠMT, MPSV, SP ČR a HK ČR, byla ustavena komise odborníků, kteří po potřebných konzultacích připravili návrh nové vyhlášky o odborné způsobilosti v elektrotechnice.

a) Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad – malá RIA

1. Důvod předložení

1.1 Název

Vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne XX. YYYYYY 2012 o odborné způsobilosti v elektrotechnice

1.2 Identifikace problému, cílů, kterých má být dosaženo, rizik spojených s nečinností

V současné době je problematika odborné způsobilosti v elektrotechnice řešena vyhláškou Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu č. 50/1978Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice. Vyhláška je prakticky, pouze s drobnými úpravami, platná jako zásadní dokument upravující tuto oblast již prakticky více než 33 roků.

V době svého vydání předmětná vyhláška vycházela z dlouhodobé zkušenosti praxe a zajistila sjednocení všech tehdy platných požadavků na odbornou způsobilost fyzických osob v elektrotechnice do jednoho závazného dokumentu. Při vydání bylo pamatováno i na možnost respektovat vývoj v oblasti odborné způsobilosti udělováním výjimek z odborného vzdělání a praxe zapracováním této možnosti do ustanovení § 18. Přes určitou nadčasovost a možnost dlouhodobé aplikace bez potřeby její novelizace se nicméně ukazuje, že některá její ustanovení již nejsou plně v souladu se stávající legislativou.

Na trhu práce se stále častěji projevuje potřeba operativněji řešit uznávání řady nově vznikajících odborností, např. zpracováním a schválením profesních kvalifikací podle zákona č. 179/2006 Sb. Forma projednávání a následné jednotlivé řešení případů formou výjimek z vyhlášky se jeví jako zcela nesystémová a neekonomická. Navíc posuzování této problematiky se i v Evropě posunulo. Tyto aspekty byly vzaty v úvahu spolu se snahou kompletně vyřešit danou problematiku novým právním předpisem.

Řešit jednotlivé případy výjimkami ze vzdělání podle § 18 předmětné vyhlášky by bylo nesmírně zatěžující, nesystémové a neekonomické. Cílem je tedy zpracování nové verze vyhlášky, která bude respektovat nejen stávající stav, ale pružně nastaví dikci vyhlášky a připraví ji na další rozvoj a požadavky v oboru elektrotechniky.

2. Návrh variant řešení

2.1 Návrh možných řešení

I. varianta

Ponechání stávajícího stavu s tím, že podle legislativních pravidel nelze novelizovat žádné ustanovení vyhlášky, tedy ani zcela konfliktní a překonanou přílohu č. 2. Výsledkem bude prohlubující se rozpor se stávající legislativou a čekání na přímé poškození jednotlivého subjektu některým z ustanovení zastaralé vyhlášky tak, aby mohl být poškozeným subjektem požádán soud o její zrušení.

II. varianta – vydání nové vyhlášky

Návrh nové verze vyhlášky respektuje nejen dlouholeté (33 roků) zkušenosti z dosud platné vyhlášky č. 50/1978 Sb., které praxe potvrdila, ale kromě odstranění rozporů se stávající legislativou přinese jednak určitá zjednodušení v získávání a posuzování odborné způsobilosti a dále nový pohled na odbornou způsobilost s akceptováním systému

uznávání dalšího vzdělávání prostřednictvím profesních kvalifikací vypracovaných a schválených podle zákona č. 179/2006

Sb. Přístup v posuzování odborného vzdělání se posunuje a optimalizuje zejména u neelektrotechnických profesí, které ale k samostatnému výkonu potřebují disponovat odpovídajícími základními dílčími znalostmi z oblasti elektrotechniky.

2.2 Dotčené subjekty

Vyhláška nezakládá důvody k zásahům vůči žádným subjektům.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.1 Identifikace nákladů a přínosů všech variant

I. varianta

Prakticky znamená zvýšení administrativní zátěže při posuzování a udělování výjimek a prodloužení času při aktivaci odborné způsobilosti. To vše za předpokladu, že výjimky budou skutečně státním odborným dozorem udělovány zejména držitelům osvědčení o získání profesních kvalifikací zařazených MŠMT ve třídě 26 Elektrotechnické vzdělání.

II. varianta – vydání vyhlášky

Optimalizací počtu kvalifikačních stupňů se sníží administrativní zátěž při ověřování odborné způsobilosti, stejně tak dojde na snížení nákladů i při opakovaném ověřování odborné způsobilosti. Zpřesní se i dokladování odborné způsobilosti u nižších kvalifikačních stupňů. Výrazněji se také projeví zapojení odborných pracovníků neelektrotechnických profesí, kteří absolvovali potřebné elektrotechnické profesní kvalifikace, což přispěje i ke zvýšení bezpečnosti práce těchto profesí a jejich kvalifikované a samostatné využití v pracovním procesu.

Podrobněji je přínos nové vyhlášky rozpracován v komentáři k jednotlivým paragrafům.

3.2 Konzultace

Návrh vyhlášky byl na pracovní úrovni konzultován s nezávislými odborníky, odbornými zástupci Svazu průmyslu ČR, Hospodářské komory ČR a Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy, do jehož gesce spadá problematika definování odborného vzdělání vztahujícího se k předmětné problematice.

4. Návrh řešení

4.1 Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějších řešení

Varianta I

Tuto variantu nerealizovat, viz odůvodnění výše.

Varianta II – vydání vyhlášky

Vydání nové vyhlášky je optimálním řešením dané problematiky, které odpovídá současným potřebám vyplývajícím ze současného stupně technického poznání jednotlivých profesí. Realizace této varianty přinese i potřebné zpřesnění při naplňování v praxi profesních elektrotechniků.

4.2 Implementace a vynucování

Návrh vyhlášky nevyžaduje vytvoření žádných nových struktur ani změnu stávajících a nepředpokládá se, že by jeho plnění bylo spojeno s problémy.

4.3 Přezkum účinnosti

Efektivnost navržené právní úpravy bude průběžně sledována a pravidelně hodnocena příslušnými správními orgány.

4.4 Kontakt

Osoba, která zpracovala závěrečnou zprávu RIA:

b) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy, s ústavním pořádkem České republiky, mezinárodními smlouvami a právními akty EU

Návrh vyhlášky je v souladu se zmocněním dané Ministerstvu práce a sociálních věcí podle § 7b odst.1 písm. d) zákona č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění zákona č. 124/2000 Sb. a zákona č. 253/2005 Sb.; blíže vymezuje předpoklady kladené na odbornou způsobilost fyzických osob z hlediska předepsané kvalifikace a doby odborné praxe v oboru a stanovuje způsob prověřování jejich odborné způsobilosti.

Návrh vyhlášky je v souladu s citovaným zákonem.

Návrh vyhlášky je rovněž v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Česká republika není vázána žádnou mezinárodní smlouvou, která by se vztahovala k předmětu úpravy předložené vyhlášky. Navrhovaná vyhláška není s právem EU v rozporu, neboť obsah navrhované právní úpravy není předmětem úpravy Evropské unie.

c) Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy, zejména nároky na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopady a dopady na životní prostředí

Návrh vyhlášky si nevyžádá dopady na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty ani dopady na podnikatelské prostředí.

Navrhovaná právní úprava nebude mít rovněž žádné negativní sociální dopady nebo dopady na životní prostředí. Návrh nemá dopad na rovnost žen a mužů. Výrazněji však přispěje k upřesnění v posuzování odborné způsobilosti v elektrotechnice.

Zvláštní část

Komentář k jednotlivým ustanovením vyhlášky

Obecně:

V souvislosti s úpravou některých částí vyhlášky (sloučení požadavků § 7 s § 6 a vypuštění § 10) dochází k přečíslování jednotlivých § oproti dřívějšímu členění ve vyhlášce č. 50/1978 Sb., nově je vyřešena problematika a zařazení pracovníků, kteří svoji kvalifikaci získali podle zákona č. 179/2006 Sb.

K § 1 – úvodní ustanovení

Z působnosti vyhlášky se vypouští problematika odborné způsobilosti při projektování elektrických zařízení vzhledem k tomu, že je v současné době regulována jinými legislativními dokumenty viz zákon č. 360/1992 Sb. o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. V současné době MPSV nevyplyvá z platných právních předpisů žádná kompetence ke stanovování odborné způsobilosti projektantů elektrických zařízení.

Zpřesňuje se pojem organizace s tím, že jsou tím rozuměny jak právnické, tak podnikající fyzické osoby. Dochází i ke zpřesnění definice, která elektrická zařízení jsou ta, na která se působnost vyhlášky vztahuje.

K § 2– úvodní ustanovení

Zdravotní způsobilost je ověřována pro jednotlivé případy v rozsahu stanoveném příslušnými předpisy upravující tuto problematiku.

Pro přehlednost je k dalšímu komentáři uveden přehled jednotlivých kvalifikačních stupňů:

Rozčlenění jednotlivých kvalifikačních stupňů ve vyhlášce je provedeno s přihlédnutím k druhům úkonů na elektrických zařízeních. Současně pak i v návaznosti na výchozí odborné vzdělání.

a) pracovníci u kterých není požadováno odborné vzdělání

1. pracovníci seznámení (§ 3)

2. pracovníci poučení (§ 4)

b) pracovníci u kterých je požadováno odborné vzdělání

1. pracovníci znalí (§ 5)

2. pracovníci znalí s vyšší kvalifikací a to

– pro samostatnou činnost (§ 6)

– pro řízení činnosti prováděné dodavatelským způsobem a pro řízení provozu (§ 7)

– pro provádění revizí (§ 8)

c) pracovníci s kvalifikací ve zvláštních případech (§ 9)

Co se považuje za odborné vzdělání je vyjmenováno v příloze 2 vyhlášky.

Hlavním dělítkem mezi jednotlivými kvalifikačními stupni je skutečnost, zda pro jejich zařazení je či není požadováno odborné vzdělání.

Pracovníci bez odborného vzdělání mohou být organizací zařazeni jen do kvalifikačního stupně podle § 3 nebo § 4, vždy s přihlédnutím k charakteru vykonávané činnosti (výjimky viz § 15 vyhlášky).

Pozor však, do těchto dvou kvalifikačních stupňů mohou být zařazeni i pracovníci, kteří sice mají odborné vzdělání (uvedené v příloze 2 vyhlášky), ale jejich pracovní zařazení využití jejich odborného vzdělání nepožaduje. Mohou to být např. pracovníci zařazení na takových stupních organizační struktury organizace, které nemají vztah k vlastní činnosti nebo řízení činnosti elektrických zařízení (např. ředitel organizace).

Předpokladem k zařazení do kvalifikačních stupňů podle § 5 až 8 je jednoznačně jen odborné vzdělání. V případech uvedených v § 9 existují některé odchylky v požadavcích na odborné vzdělání.

K § 3 – Pracovníci seznámení

Na základě praktických zkušeností získaných při aplikaci stávající vyhlášky je v odstavci 2 tohoto § zpřesněna povinnost organizace a to stanovit obsah seznámení a dále zda a v jakých lhůtách bude seznámení opakovat, případně že bude znalosti ověřovat. Měla by tím být zajištěna odpovídající bezpečnost pracovníků při jejich činnosti. Důvodem je zrušení normy ČSN 34 3108, ve které byly povinnosti rozpracovány a tak organizace tuto povinnost musí řešit sama.

K § 4 – Pracovníci poučení

Přístup organizace zůstává ve stejném rozsahu jako u stávající vyhlášky, praxe uvedené požadavky potvrdila a tak není třeba ustanovení tohoto § měnit nebo doplňovat.

K § 5 – Pracovníci znalí

Praxe potvrdila oprávněnost stávajících požadavků, došlo pouze k drobné formulační a sjednocující úpravě s ostatními kvalifikačními stupni.

K § 6 – Pracovníci pro samostatnou činnost

Dochází pouze k drobné formulační a sjednocující úpravě s ostatními kvalifikačními stupni.

Zásadní úpravou je, že dřívější kvalifikační stupeň § 7 je zrušen a je s tímto § sloučen. Praxe potvrdila, že rozdíly v požadavcích pro tyto dva kvalifikační stupně jsou pouze v tom, jaký počet pracovníků může pracovník s touto kvalifikací řídit. Protože je vždy na rozhodnutí organizace jaké při pověřování vedením pracovní skupiny stanoví pravidla, tak tato úprava je vhodná.

V odst. 3 se upřesňuje povinnost organizace jmenovat předsedu zkušební komise.

K § 7 – Pracovníci pro řízení činnosti prováděné dodavatelským

způsobem a pracovníci pro řízení provozu

Vypuštěním dřívějšího § 7 dochází k přečíslování rovněž předchozího § 8 na § 7. V požadavcích dochází ke zpřesnění. Pracovníci s touto kvalifikací mohou kromě řídicí činnosti také vykonávat činnost na elektrických zařízeních samostatně. Dikce předchozí vyhlášky byla nesprávně interpretována.

V odst. 4 se upřesňuje povinnost organizace jmenovat předsedu zkušební komise.

K § 8 – Pracovníci pro provádění revizí

V odst.1, písm. c) se upřesňuje organizace kompetentní ke zkouškám revizních techniků.

K § 9 – Kvalifikace ve zvláštních případech

Přebírá se dřívější znění vyhlášky, praxe se osvědčila.

V odst. 4 se upřesňuje povinnost organizace jmenovat předsedu zkušební komise.

K § 10 – Povinnosti organizace

V souvislosti se sloučením dřívějšího § 7 s § 6 je upraven text odst. 3) a 4) s ohledem na kvalifikaci pracovníka pro vedení pracovníků vykonávajících činnost na elektrických zařízeních.

K § 11 – Zápočet doby praxe

Požadavky se v praxi osvědčily, u některých kvalifikačních stupňů byla upravena požadovaná doba praxe. Viz příloha č.1.

K § 12 – Zkoušky a přezkoušení

Dochází v odst. a) k úpravě textu a výčtu znalostí v souladu se stávající legislativou. Zdůrazňuje se znalost povinností vyplývajících z vyhlášky a důraz k odkazu na povinnosti vyplývající ze zákoníku práce.

K § 13 – Osvědčení

Vydání osvědčení se nově přiřadilo také k § 4 a § 5. Praxe potvrdila vhodnost zařazení této atestace.

K § 14 – Přechodná a závěrečná ustanovení

Přechodná a závěrečná ustanovení jsou sladěna s aktuálním textem vyhlášky.

K § 15 – Výjimky

Rozhodnutí k pověření vydáváním výjimek je přiřazeno Ministerstvu práce a sociálních věcí.

K příloha č. 1

Na základě dlouholetých zkušeností z praxe byla pro jednotlivá odborná vzdělání upravena nejkratší doba odborné praxe.

K příloha č. 2

Obsah přílohy byl podrobně projednán s příslušným útvarem MŠMT, který ji definoval do předkládané podoby.

Přílohy 3 až 5

Jsou zpracovány jako vzory, jejichž obsah již plně respektuje potřeby praxe.

Ing. Jiří Sajner